

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA
ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ
Z TYTUŁU PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI
GOSPODARCZEJ
LUB POSIADANIA MIENIA

- Dokument zawierający informacje o produkcie ubezpieczeniowym
- Informacja o produkcie
- Ogólne Warunki Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub posiadania mienia

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub posiadania mienia

SALTUS
UBEZPIECZENIA

Dokument zawierający informacje o produkcie ubezpieczeniowym

Przedsiębiorstwo: SALTUS Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą w Sopocie (SALTUS TUW) ul. Władysława IV 22, 81-743 Sopot, Rzeczpospolita Polska, zarejestrowane w Rejestrze Przedsiębiorców prowadzonym przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000117377, NIP 1180130637

Produkt: Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub posiadania mienia

Pełne informacje podawane przed zawarciem umowy i informacje na temat umowy podane są w Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub posiadania mienia uchwalonych w dniu 23 kwietnia 2024 roku przez Zarząd SALTUS TUW i mających zastosowanie do umów zawieranych od dnia 20 maja 2024 roku (OWU) oraz w treści dokumentu ubezpieczenia.

Jakiego rodzaju jest to ubezpieczenie?

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub posiadania mienia zapewnia przedsiębiorcy pomoc w przypadku szkód wyrządzonych osobom trzecim. Jest to ubezpieczenie z Działu II, Grupy 11 i 13 zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Co jest przedmiotem ubezpieczenia?

✓ Przedmiotem ubezpieczenia jest ustawowa odpowiedzialność cywilna osób objętych ubezpieczeniem:

- 1) z tytułu czynu niedozwolonego (OC deliktowa) oraz
- 2) z tytułu niewykonania bądź nienależytego wykonania zobowiązania (OC kontraktowa)

za szkody na osobie lub szkody w mieniu, wyrządzone poszkodowanym - z winy nieumyślnej, w tym wskutek rażącego niedbalstwa oraz szkody spowodowane umyślnie, z zastrzeżeniem postanowień § 4 ust. 1 pkt 1) OWU - w związku:

- a) z prowadzoną przez Ubezpieczonego działalnością gospodarczą,
- b) z posiadanym mieniem, które jest wykorzystywane w działalności gospodarczej i innym mieniem określonym w umowie ubezpieczenia,
- c) o ile w umowie ubezpieczenia nie wskazano inaczej ze szkodami wyrządzonymi osobom trzecim wskutek wadliwości produktu wprowadzonego przez Ubezpieczonego do obrotu (OC za produkt), wyłącznie w zakresie działalności wskazanych w umowie ubezpieczenia.

✓ Zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje szkody będące następstwem wypadku ubezpieczeniowego, który miał miejsce w okresie ubezpieczenia, bez względu na czas zgłoszenia roszczeń przez poszkodowanych, z zastrzeżeniem obowiązywania ustawowych terminów przedawnienia roszczeń.

✓ Zakres ochrony ubezpieczeniowej może zostać rozszerzony o klauzule dodatkowe wymienione w Załączniku nr 1 do OWU bądź o klauzule indywidualnie uzgodnione w umowie ubezpieczenia. Włączona do umowy ubezpieczenia klauzula rozszerzająca zakres ochrony ubezpieczeniowej jest wskazana w dokumencie ubezpieczenia.

Suma gwarancyjna

- ✓ Suma gwarancyjna stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa na jeden wypadek ubezpieczeniowy i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe w okresie ubezpieczenia, łącznie dla szkód w mieniu i na osobie.
- ✓ W stosunku do określonych ryzyk lub rodzajów szkód można w umowie określić indywidualne limity w ramach sumy gwarancyjnej. Kwotowy limit odpowiedzialności w poszczególnych klauzulach dodatkowych nie może być wyższy niż suma gwarancyjna wskazana w dokumencie ubezpieczenia.

Czego nie obejmuje ubezpieczenie?

Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje, w szczególności, roszczeń z którejkolwiek z poniższych okoliczności:

- ✗ ubezpieczeń objętych systemem ubezpieczeń obowiązkowych,
- ✗ wykonywania zawodu (odpowiedzialności cywilnej zawodowej), w tym uchybień Ubezpieczonego przy wykonywaniu zawodu regulowanego, tj. czynności zawodowych, których wykonywanie jest uzależnione od spełnienia wymagań kwalifikacyjnych i warunków określonych w odrębnych przepisach prawa,
- ✗ posiadania lub użytkowania wszelkiego rodzaju: statków oraz urządzeń latających i pływających, z zastrzeżeniem postanowień § 5 ust. 1 pkt 15) OWU,
- ✗ udzielania lub zaniechania udzielania świadczeń zdrowotnych lub wykonywania czynności medycznych oraz badań klinicznych i eksperymentów medycznych, z wyłączeniem czynności opiekuńczo-pielęgniarskich,
- ✗ niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przewozu drogowego towarów lub spedycji,
- ✗ wykonywania czynności życia prywatnego,
- ✗ odpowiedzialności cywilnej za szkody wskazane w Załączniku nr 1 do OWU - klauzulach modyfikujących zakres ochrony udzielanej na podstawie OWU, o ile zakres ochrony nie został o nie rozszerzony.

Jakie są ograniczenia ochrony ubezpieczeniowej?

SALTUS TUW nie obejmuje, w szczególności, odpowiedzialności cywilnej za szkody:

- ! spowodowane lub wyrządzone umyślnie przez reprezentantów Ubezpieczonego, przy czym za szkody spowodowane lub wyrządzone umyślnie uznaje się również szkody spowodowane przez produkt albo wykonywanie czynności, pracy lub usługi, jeżeli wadliwość produktu albo wadliwość wykonywanej czynności, pracy lub usługi była znana reprezentantom Ubezpieczonego przed ich przekazaniem,
- ! za które osoba objęta ubezpieczeniem jest odpowiedzialna wskutek umownego przejęcia odpowiedzialności cywilnej osoby trzeciej, albo wskutek rozszerzenia zakresu własnej odpowiedzialności cywilnej wynikającej z ustawy,
- ! wyrządzone osobom bliskim wobec osób objętych ubezpieczeniem,
- ! powstałe w związku z naruszeniem praw autorskich, patentów, znaków towarowych i nazw fabrycznych,
- ! w wartościach pieniężnych, dokumentach, planach, zbiorach archiwalnych, filatelistycznych, numizmatycznych albo dziełach sztuki,
- ! wyniki z przeniesienia chorób zakaźnych, o których istnieniu osoba objęta ubezpieczeniem wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć,
- ! powstałe wskutek osiadania gruntu, osunięcia się ziemi, zalania przez wody stojące lub płynące,
- ! wyniki z zagrzybienia, powolnego działania hałasu, wibracji, temperatury, wody, gazów, pyłów, bakterii, wirusów, wilgoci, dymów; za działanie powolne uznaje się takie działanie wyżej wymienionych czynników, które wpływa na otoczenie w sposób ciągły, prowadząc do szkody, której nie można przypisać cech nagłej i niespodziewanej.

Gdzie obowiązuje ubezpieczenie?

- ✓ Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- ✓ Za opłatą dodatkowej składki ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody powstałe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Co należy do obowiązków Ubezpieczonego?

W czasie trwania umowy ubezpieczenia:

- stosować się do wymogów zawartych w umowie ubezpieczenia, a także niezwłocznie poinformować SALTUS TUV o zaprzestaniu prowadzenia działalności,
- zapobiegać powstaniu szkód, w szczególności przez zachowanie należytej staranności oraz przestrzeganie przepisów prawa.
- powiadomić Towarzystwo o zmianie swojego adresu siedziby.

W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego:

- w przypadku zgłoszenia Ubezpieczonemu roszczenia o odszkodowanie, Ubezpieczony jest zobowiązany, najpóźniej w terminie 7 dni od daty zgłoszenia roszczenia, powiadomić o tym Towarzystwo, przedstawiając wszelkie niezbędne dokumenty dotyczące okoliczności i rozmiaru szkody, a w razie ustnego zgłoszenia szkody, Ubezpieczony jest zobowiązany do potwierdzenia zgłoszenia na piśmie w terminie 3 dni roboczych,
- użyć wszelkich dostępnych mu środków w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia rozmiarów szkody,
- starać się o ustalenie okoliczności wypadku ubezpieczeniowego, jego świadków i zabezpieczenie dowodów, a jeżeli nie jest sprawcą szkody – dążyć do ustalenia sprawcy,
- niezwłocznie powiadomić policję w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa,
- zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę,
- umożliwić osobom upoważnionym przez Towarzystwo dokonania ustalenia wszelkich okoliczności i przyczyn powstania szkody, wyceny rozmiaru szkody, zasadności roszczenia oraz udzielenia w tym celu wszelkiej pomocy i wyjaśnień.

W przypadku wszczęcia dochodzenia, śledztwa lub wydania nakazu karnego lub nakazu zapłaty w związku z zaistniałym wypadkiem ubezpieczeniowym, Ubezpieczony powinien niezwłocznie poinformować o tym fakcie Towarzystwo nawet, gdy sam wypadek ubezpieczeniowy został już zgłoszony.

W przypadku wytoczenia powództwa przeciw Ubezpieczonemu, w związku z ponoszoną przez niego odpowiedzialnością cywilną objętą ochroną ubezpieczeniową, powinien on również niezwłocznie poinformować o tym fakcie Towarzystwo.

Jeżeli dojdzie do procesu sądowego w sprawie roszczenia z tytułu odpowiedzialności cywilnej, Ubezpieczony powinien na żądanie Towarzystwa pozostawić prowadzenie procesu, udzielić pełnomocnictwa osobie wskazanej przez Towarzystwo i dostarczyć wszelkich wyjaśnień uznanych przez tę osobę za niezbędne. Powyższe nie zwalnia jednak Ubezpieczonego z obowiązku wnoszenia w terminie sprzeciwu lub właściwych środków odwoławczych od orzeczeń, nakazów zapłaty lub decyzji administracyjnych w sprawie odszkodowań.

Ubezpieczony jest obowiązany dostarczyć Towarzystwu orzeczenie sądu w takim czasie, aby możliwe było zajęcie stanowiska co do wniesienia środka odwoławczego.

Jak i kiedy należy opłacać składki?

Składka jest płatna jednorazowo w terminie określonym w umowie ubezpieczenia, jednakże na wniosek Ubezpieczającego składka może być rozłożona na raty. Terminy płatności kolejnych rat i ich wysokość określa się w umowie ubezpieczenia.

Składkę bądź jej poszczególne raty opłaca się przelewem na rachunek bankowy SALTUS TUV.

Kiedy rozpoczyna się i kończy ochrona ubezpieczeniowa?

Okres ubezpieczenia wskazany jest w umowie ubezpieczenia.

Okres ubezpieczenia trwa jeden rok, chyba że umowę ubezpieczenia zawarto na okres krótszy (ubezpieczenie krótkoterminowe).

Odpowiedzialność SALTUS TUV rozpoczyna się od dnia i godziny wskazanej w umowie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia, pod warunkiem że składka lub jej pierwsza rata zostanie zapłacona w terminie wskazanym w umowie ubezpieczenia.

Jeżeli SALTUS TUV ponosi odpowiedzialność przed zaplaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie zostanie zapłacona w terminie, SALTUS TUV może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres przez który ponosił odpowiedzialność. W razie braku wypowiedzenia umowa ubezpieczenia wygasa z końcem okresu, na który przypadła niezapłacona składka lub rata składki.

Niezapłacenie kolejnej raty składki, w podanej przez SALTUS TUV wysokości i terminie, powoduje ustanie odpowiedzialności SALTUS TUV tylko wtedy gdy po upływie terminu zapłaty raty składki SALTUS TUV wezwie Ubezpieczającego do zapłaty, a rata składki nie zostanie zapłacona w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania. W przypadku uiszczenia jedynie części składki, SALTUS TUV zwróci część składki ubezpieczeniowej przypadającej za okres, w którym nie świadczyło ochrony ubezpieczeniowej.

Odpowiedzialność SALTUS TUV kończy się z upływem okresu ubezpieczenia, chyba że stosunek ubezpieczeniowy wygasł przed tym terminem.

Jak rozwiązać umowę?

Jeżeli umowę ubezpieczenia zawarto na okres przekraczający 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia 30 dni, a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą - w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia.

Na wniosek Ubezpieczającego i za zgodą SALTUS TUV, umowa ubezpieczenia może zostać rozwiązana w każdym czasie. W przypadku rozwiązania umowy ubezpieczenia przed upływem okresu ubezpieczenia, na jaki została zawarta, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym.

Informacja o produkcie

**ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej
z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej
lub posiadania mienia**

Stan zgodny z Ogólnymi Warunkami Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub posiadania mienia uchwalonymi przez Zarząd SALTUS Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych w dniu 23 kwietnia 2024 roku.

1. Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub wartości wykupu ubezpieczenia:
Ogólne warunki ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub posiadania mienia: § 1 ust. 2; § 2; § 3; § 5; § 10 ust. 1-2,6-10;
Klauzule dodatkowe: kl. 01 ust. 1; kl. 02 ust. 1; kl. 03 ust. 1-2; kl. 04 ust. 1; kl. 05 ust. 1; kl. 06 ust. 1; kl. 07 ust.1-2; kl. 08 ust. 1; kl. 09 ust.1-3; kl. 10 ust. 1; kl. 11 ust. 1-2; kl. 12 ust.1-2; kl. 13 ust.1; kl. 14 ust. 1; kl. 15 ust. 1-2; kl. 16 ust. 1-2; kl. 17 ust. 1.
2. Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia:
Ogólne warunki ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub posiadania mienia: § 1 ust. 3; § 4; § 5; § 6; § 7 ust. 2; § 8 ust. 2; § 9 ust. 3; § 10 ust. 2-5.
Klauzule dodatkowe: kl. 01 ust. 2-4; kl. 02 ust. 1-3; kl. 03 ust. 3-5; kl. 04 ust. 2-4; kl. 05 ust. 2-4; kl. 06 ust. 2-4; kl. 07 ust. 3-5; kl. 08 ust. 2-4; kl. 09 ust. 2, 4-6; kl. 10 ust. 2-3; kl. 11 ust. 1, 3-6; kl. 12 ust. 3-5; kl. 13 ust. 2-3; kl. 14 ust. 2-4; kl. 15 ust. 3-5; kl. 16 ust. 3-5; kl. 17 ust. 2-4.

Spis treści

**OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ Z TYTUŁU
PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ LUB POSIADANIA MIENIA**

§1	POSTANOWIENIA OGÓLNE	1
§2	DEFINICJE	1
§3	PRZEDMIOT ORAZ ZAKRES UBEZPIECZENIA	2
WYŁĄCZENIA I OGRANICZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI:		
§4	WYŁĄCZENIA BEZWZGLĘDNE	3
§5	WYŁĄCZENIA WZGLĘDNE	4
§6	SUMA GWARANCYJNA I LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI TOWARZYSTWA	5
§7	DZIEŃ PŁATNOŚCI SKŁADKI. BRAK OPŁACENIA KOLEJNEJ RATY SKŁADKI	5
§8	OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO/UBEZPIECZONEGO W TRAKCIE TRWANIA UMOWY UBEZPIECZENIA	5
§9	OBOWIĄZKI UBEZPIECZONEGO W RAZIE ZAJŚCIA WYPADKU UBEZPIECZENIOWEGO	5
§10	USTALENIE ROZMIARU SZKODY I WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA - OBOWIĄZKI TOWARZYSTWA	6
§11	POSTĘPOWANIE W SPRAWIE ROSZCZEŃ UBEZPIECZENIOWYCH. WYPŁATA ODSZKODOWANIA	7
§12	REGRES UBEZPIECZENIOWY	7
§13	WYGAŚNIĘCIE STOSUNKU UBEZPIECZENIOWEGO	7
§14	POSTANOWIENIA KOŃCOWE	7

Załącznik nr 1 do OWU - WYKAZ KLAUZUL DODATKOWYCH

Nr	Tytuł	
1.	Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody polegające na powstaniu czystej straty finansowej	9
2.	Włączenie szkód powstałych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (z wyłączeniem Stanów Zjednoczonych Ameryki, Kanady, Australii, Nowej Zelandii)	10
3.	Włączenie szkód powodujących roszczenia pomiędzy Ubezpieczonymi oraz pomiędzy Ubezpieczonymi, a ich podwykonawcami	10
4.	Włączenie szkód w rzeczach ruchomych osób trzecich, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu, użyczenia lub innego pokrewnego stosunku prawnego	10
5.	Włączenie szkód wyrządzonych pracownikom Ubezpieczonego w związku z wypadkiem przy pracy	10
6.	Włączenie szkód w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego	10
7.	Włączenie szkód w pojazdach mechanicznych oraz w ich wyposażeniu fabrycznym znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego	11
8.	Włączenie szkód w wartościach pieniężnych znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego	11
9.	Włączenie szkód wynikłych bezpośrednio lub pośrednio z emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody, gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych	12
10.	Włączenie szkód wyrządzonych przez dostarczoną lub wyprodukowaną energię oraz szkód wynikłych z niedostarczenia energii w jakiegokolwiek postaci	12
11.	Włączenie szkód, w tym czystych strat finansowych, poniesionych przez producenta produktu finalnego wskutek wadliwości produktów dostarczonych przez Ubezpieczonego	12
12.	Włączenie szkód, w tym czystych strat finansowych, poniesionych przez użytkownika maszyn lub urządzeń wyprodukowanych, naprawionych, dostarczonych lub konserwowanych przez Ubezpieczonego, powstałe wskutek wadliwości rzeczy wytworzonych lub poddanych obróbce z użyciem tych maszyn lub urządzeń	13
13.	Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody wyrządzone przez podwykonawców, bez prawa Towarzystwa do regresu	13
14.	Rozszerzenie odpowiedzialności za szkody w mieniu, w tym w pojazdach mechanicznych stanowiących własność pracowników zatrudnionych przez Ubezpieczonego	13
15.	Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności Towarzystwa o odpowiedzialność cywilną z tytułu posiadania lub użytkowania bezzałogowego statku powietrznego	13
16.	Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody polegające na powstaniu czystej straty finansowej wynikającej z działalności reklamowej	14
17.	Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody w rzeczach podlegających obróbce, czyszczeniu, naprawie lub innym podobnym czynnościom	15

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ Z TYTUŁU PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ LUB POSIADANIA MIENIA

■ POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

1. Na podstawie niniejszych Ogólnych Warunków Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub posiadania mienia, zwanych dalej „OWU”, SALTUS Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, zwane dalej „Towarzystwem”, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, zawiera umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub posiadania mienia z przedsiębiorcami, osobami prawnymi niebędącymi przedsiębiorcami i innymi jednostkami organizacyjnymi niebędącymi osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, zwanymi dalej „Ubezpieczającymi”.
2. Z zachowaniem postanowień § 5 ust. 1 poniżej, zakres ubezpieczenia przewidziany postanowieniami OWU może zostać zmodyfikowany na podstawie klauzul dodatkowych, wymienionych w Załączniku nr 1 do OWU, który stanowi integralną część OWU (dalej: „Klauzule Dodatkowe”), bądź na podstawie ustalonych indywidualnie postanowień umowy ubezpieczenia – na wniosek Ubezpieczającego, jednocześnie z zawarciem umowy ubezpieczenia lub w trakcie trwania okresu ubezpieczenia. Włączenie Klauzul Dodatkowych, lub ustalonych indywidualnie postanowień umowy ubezpieczenia, zostanie potwierdzone w dokumencie ubezpieczenia lub w aneksie do tego dokumentu. Ten sam tryb postępowania dotyczy innych postanowień umownych uzgodnionych przez Strony w trakcie trwania okresu ubezpieczenia.
3. Umowy ubezpieczenia, do których zastosowanie mają OWU, nie obejmują ochroną odpowiedzialności cywilnej z tytułu:
  - 1) ubezpieczeń objętych systemem ubezpieczeń obowiązkowych,
  - 2) wykonywania zawodu (odpowiedzialności cywilnej zawodowej), w tym uchybień Ubezpieczonego przy wykonywaniu zawodu regulowanego, tj. czynności zawodowych, których wykonywanie jest uzależnione od spełnienia wymagań kwalifikacyjnych i warunków określonych w odrębnych przepisach prawa,
  - 3) posiadania lub użytkowania wszelkiego rodzaju: statków oraz urządzeń latających i pływających, z zastrzeżeniem postanowień § 5 ust. 1 pkt 15) poniżej,
  - 4) udzielania lub zaniechania udzielania świadczeń zdrowotnych lub wykonywania czynności medycznych oraz badań klinicznych i eksperymentów medycznych, z wyłączeniem czynności opiekuńczo-pielęgniarskich,
  - 5) niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przewozu drogowego towarów lub spedycji,
  - 6) wykonywania czynności życia prywatnego.
4. Data zawarcia umowy ubezpieczenia wskazana jest w dokumencie ubezpieczenia i nie może być późniejsza niż pierwszy dzień trwania ochrony ubezpieczeniowej.

DEFINICJE

§ 2

Definicje używanych pojęć mogą odbiegać o typowego, powszechnego ich znaczenia, jak też od definicji zawartych w ogólnie obowiązujących przepisach prawa, jak też mogą mieć wpływ na zakres udzielanej ochrony ubezpieczeniowej. Zdefiniowane pojęcie ma to samo znaczenie niezależnie od tego, czy użyto go w liczbie pojedynczej, czy mnogiej.

Przyjmuje się następujące znaczenia terminów użytych w niniejszych OWU:

- 1) **czyste straty finansowe** – szkoda niebędąca szkodą na osobie lub szkodą w mieniu, ani niewynikająca ze szkody w mieniu ani na osobie,
- 2) **franszyza redukcyjna** – ustalona w umowie ubezpieczenia wartość kwotowa lub procentowa, o jaką będzie pomniejszane odszkodowanie za wszystkie szkody w mieniu wynikłe z jednego wypadku ubezpieczeniowego, zgodnie z postanowieniami niniejszych OWU; o ile nie umówiono się inaczej w umowie ubezpieczenia franszyzy redukcyjnej nie stosuje się do szkody na osobie,
- 3) **koszty obrony prawnej:**
  - a) koszty poniesione za pisemną zgodą Towarzystwa w postępowaniu cywilnym w celu prowadzenia obrony Ubezpieczonego przed roszczeniem zgłoszonym z tytułu szkody, w szczególności:
    - koszty wynagrodzenia adwokatów, radców prawnych lub innych pełnomocników procesowych, przy czym koszty pomocy prawnej w tym zakresie obejmują wynagrodzenie nie wyższe, niż stawki tego wynagrodzenia określone w odnośnych przepisach prawnych oraz wydatki jednego adwokata/radcy prawnego,
    - koszty wynagrodzenia biegłych sądowych, rzeczoznawców lub ekspertów powołanych w postępowaniu sądowym,
    - koszty i opłaty sądowe,
    - koszty niezbędnych tłumaczy;
  - b) niezbędne koszty obrony prawnych interesów Ubezpieczonego poniesione za pisemną zgodą Towarzystwa w postępowaniu: administracyjnym, karnym lub dyscyplinarnym, toczącymi się w związku z powstałą szkodą, o ile rozstrzygnięcia poczynione w tych postępowaniach mogą mieć wpływ na ustalenie odpowiedzialności Towarzystwa za szkodę na podstawie umowy ubezpieczenia, przy czym koszty obrońcy/pełnomocnika obejmują - wynagrodzenie nie wyższe niż stawki tego wynagrodzenia określone w odnośnych przepisach prawa oraz wydatki jednego adwokata/radcy prawnego,
- 4) **osoby bliskie** – małżonek, partner/partnerka, rodzeństwo, rodzice, ojczym, macocha, dzieci, pasierbowie, teściowie, zięciowie, synowie, dziadkowie, wnuki, przysposobieni i przysposabiający,

- 5) **osoby objęte ubezpieczeniem:**
  - a) Ubezpieczający, a w razie zawarcia umowy na cudzy rachunek – Ubezpieczony,
  - b) osoby fizyczne będące (również w przeszłości) reprezentantami Ubezpieczonego oraz obecni i byli pracownicy Ubezpieczonego - w zakresie szkód wyrządzonych w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych na rzecz Ubezpieczonego lub czynności objętych zakresem umocowania,
- 6) **osoby trzecie** – wszystkie osoby pozostające poza stosunkiem ubezpieczeniowym, w tym także osoby związane umową z osobami objętymi ubezpieczeniem,
- 7) **podwykonawca** – osoba, której Ubezpieczony powierzył wykonanie pracy, usługi lub innych czynności na innej podstawie niż umowa o pracę, powołanie, wybór, mianowanie lub spółdzielcza umowa o pracę,
- 8) **poszkodowany** – osoba trzecia, która poniosła szkodę, a w przypadku rozszerzenia zakresu ubezpieczenia o klauzulę 03 i/lub klauzulę 14 za poszkodowanego w zakresie ww. szkód i klauzuli uważa się również osoby objęte ubezpieczeniem i ich podwykonawców oraz pracowników Ubezpieczonego,
- 9) **pracownicy** – osoby zatrudnione przez Ubezpieczonego na podstawie: umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania, spółdzielczej umowy o pracę oraz umów cywilno-prawnych, z wyłączeniem osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (nie dotyczy kontraktów menedżerskich); za pracowników uważa się również: praktykanta, wolontariusza, stażystę oraz pracownika tymczasowego – tj. osobę zatrudnioną przez agencję pracy tymczasowej, której Ubezpieczony powierzył wykonywanie określonych czynności na jego rzecz i pod jego kierownictwem,
- 10) **producent produktu finalnego** – osoba, która wykorzystuje produkty Ubezpieczonego w celu wytworzenia produktu finalnego,
- 11) **produkt** – każda rzecz ruchoma, również stanowiąca część składową innej rzeczy ruchomej lub nieruchomości; za produkt uważa się również energię i zwierzęta,
- 12) **produkt finalny** – każdy produkt, który został wytworzony przez innego producenta niż Ubezpieczony z użyciem lub w oparciu o produkt dostarczony przez Ubezpieczonego,
- 13) **reprezentanci Ubezpieczonego** – przedstawiciele Ubezpieczonego, za których uważa się:
  - a) w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektora, jego zastępców,
  - b) w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych – członków zarządu,
  - c) w spółkach komandytowych i komandytowo-akcyjnych – komplementariuszy,
  - d) w spółkach jawnych – wspólników,
  - e) w spółkach partnerskich – partnerów lub członków zarządu,
  - f) w spółkach cywilnych – wspólników,
  - g) w spółdzielniach, wspólnotach, fundacjach, stowarzyszeniach – członków zarządu,
  - h) w odniesieniu do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – właściciela, dyrektorów i ich zastępców,
  - i) w odniesieniu do podmiotów, dla których ustanowiono syndyka, kuratora lub likwidatora – odpowiednio syndyka, kuratora lub likwidatora,
  - j) wójtów, burmistrzów, prezydentów miast oraz inne osoby powołane do reprezentacji podmiotów publicznych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, a także osoby kierujące jednostkami budżetowymi lub zakładami budżetowymi,
  - k) prokurentów,
- 14) **substancje niebezpieczne** – jakiegokolwiek środki drażniące lub zanieczyszczające, w postaci stałej, ciekłej lub gazowej, niezależnie od tego, czy występują w sposób naturalny, czy w inny sposób, w szczególności: dym, opary, sadze, włókna, bakterie, wirusy, grzyby, wyziewy, kwasy, zasady, chemikalia, a także odpady zawierające materiał do ponownego przerobu lub odtworzenia,
- 15) **szkoda** – oznacza szkodę na osobie, szkodę w mieniu, a w przypadku rozszerzenia zakresu ubezpieczenia - również czystą stratę finansową,
- 16) **szkoda na osobie** – uszczerbek poniesiony wskutek śmierci, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia wraz z utraconymi korzyściami i innymi stratami poniesionymi w następstwie ww. zdarzeń przez osobę trzecią uprawnioną do dochodzenia roszczeń z tytułu śmierci, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia,
- 17) **szkoda w mieniu** – uszczerbek powstały wskutek utraty, zniszczenia lub uszkodzenia rzeczy ruchomej albo nieruchomości, a także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie wystąpiły: utrata, zniszczenie lub uszkodzenie jego mienia,
- 18) **Ubezpieczający** – podmiot, o którym mowa w § 1 ust. 1 niniejszych OWU, który zawiera umowę ubezpieczenia na własny rachunek lub na rachunek Ubezpieczonego i który jest zobowiązany do zapłacenia składki ubezpieczeniowej,
- 19) **Ubezpieczony** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, na rachunek której Ubezpieczający zawarł umowę ubezpieczenia i której odpowiedzialność cywilna objęta jest ochroną ubezpieczeniową,
- 20) **wartości pieniężne** – krajowe i zagraniczne znaki pieniężne, a także weksle, czeki i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę, karty płatnicze, znaki akcyzy, złoto, srebro i wyroby z tych metali, kamienie szlachetne, perły, platyna i pozostałe metale z grupy platynowców,
- 21) **wypadek ubezpieczeniowy** – śmierć, doznanie rozstroju zdrowia, doznanie uszczerbku na zdrowiu, utrata, uszkodzenie lub zniszczenie mienia – powodujące wystąpienie szkody, a w przypadku rozszerzenia odpowiedzialności o szkody polegające na powstaniu czystej straty finansowej – wystąpienie zdarzenia bezpośrednio powodującego powstanie czystej straty finansowej objętej zakresem ubezpieczenia.

■ PRZEDMIOT ORAZ ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 3

1. Z zastrzeżeniem postanowień ust. 2 - 8 poniżej, przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna osób objętych ubezpieczeniem:
  - 1) z tytułu czynu niedozwolonego (OC deliktowa) oraz
  - 2) z tytułu niewykonania bądź nienależytego wykonania zobowiązania (OC kontraktowa)

za szkody na osobie lub szkody w mieniu, wyrządzone poszkodowanym - z winy nieumyślnej, w tym wskutek rażącego niedbalstwa oraz szkody spowodowane umyślnie, z zastrzeżeniem postanowień § 4 ust. 1 pkt 1) poniżej - w związku:

- a) z prowadzoną przez Ubezpieczonego działalnością gospodarczą,
- b) z posiadanym mieniem, które jest wykorzystywane w działalności gospodarczej i innym mieniem określonym w umowie ubezpieczenia,
- c) o ile w umowie ubezpieczenia nie wskazano inaczej ze szkodami wyrządzonymi osobom trzecim wskutek wadliwości produktu wprowadzonego przez Ubezpieczonego do obrotu (OC za produkt),

wyłącznie w zakresie działalności wskazanych w umowie ubezpieczenia.

2. Zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje szkody wyrządzone przez podwykonawców (z zachowaniem przez Towarzystwo prawa regresu na podstawie art. 828 Kodeksu cywilnego).
3. Zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje szkody będące następstwem wypadku ubezpieczeniowego, który miał miejsce w okresie ubezpieczenia, bez względu na czas zgłoszenia roszczeń przez poszkodowanych, z zastrzeżeniem obowiązywania ustawowych terminów przedawnienia roszczeń.
4. Wszystkie szkody wynikające z tej samej przyczyny, np. będące wynikiem tego samego błędu projektowego, konstrukcyjnego, produkcyjnego, informacyjnego lub w razie dostawy produktów posiadających tę samą wadę (szkoda seryjna), niezależnie od terminu ich wystąpienia, traktuje się jako jeden wypadek ubezpieczeniowy, a za datę jego wystąpienia przyjmuje się, dla celów ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa, datę powstania pierwszej z nich.
5. Ochroną ubezpieczeniową objęte są wszystkie szkody z danej serii, pod warunkiem, że przynajmniej pierwsza z nich wystąpiła w okresie ubezpieczenia. W takiej sytuacji ochroną ubezpieczeniową objęte są wszystkie szkody z danej serii, nawet jeśli wystąpiły po upływie okresu ubezpieczenia.
6. W razie wątpliwości co do momentu powstania szkody na osobie, przyjmuje się, że jest to dzień, w którym poszkodowany po raz pierwszy skonsultował się z lekarzem w związku z objawami, które były przedmiotem roszczenia.
7. Zakres terytorialny umowy ubezpieczenia obejmuje szkody powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, chyba ze strony inaczej ustalą w umowie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem § 5 ust. 1 pkt 2).

WYŁĄCZENIA I OGRANICZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

■ WYŁĄCZENIA BEZWZGLĘDNE

§ 4

1. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje odpowiedzialności cywilnej za szkody:
  - 1) spowodowane lub wyrządzone umyślnie przez reprezentantów Ubezpieczonego, przy czym za szkody spowodowane lub wyrządzone umyślnie uznaje się również szkody spowodowane przez produkt albo wykonywanie czynności, pracy lub usługi, jeżeli wadliwość produktu albo wadliwość wykonywanej czynności, pracy lub usługi była znana reprezentantom Ubezpieczonego przed ich przekazaniem,
  - 2) za które Ubezpieczony jest odpowiedzialny wskutek umownego przejęcia odpowiedzialności cywilnej osoby trzeciej, albo wskutek rozszerzenia zakresu własnej odpowiedzialności cywilnej wynikającej z ustawy,
  - 3) wyrządzone osobom bliskim wobec osób objętych ubezpieczeniem,
  - 4) powstałe w związku z naruszeniem danych osobowych, praw autorskich, patentów, znaków towarowych i nazw fabrycznych,
  - 5) w dokumentach, planach, zbiorach archiwalnych, filatelistycznych, numizmatycznych albo dziełach sztuki,
  - 6) wynikiłe z przeniesienia chorób zakaźnych, o których istnieniu osoba objęta ubezpieczeniem wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć,
  - 7) powstałe wskutek osiadania gruntu, osunięcia się ziemi, zalania przez wody stojące lub płynące,
  - 8) wynikiłe z zagrzybienia, powolnego działania hałasu, wibracji, temperatury, wody, gazów, pyłów, bakterii, wirusów, wilgoci, dymów; za działanie powolne uznaje się takie działanie wyżej wymienionych czynników, które wpływa na otoczenie w sposób ciągły, prowadząc do szkody, której nie można przypisać cech nagłej i niespodziewanej,
  - 9) pokrywane na podstawie przepisów regulujących prawo geologiczne lub prawo górnicze,
  - 10) wynikiłe z oddziaływania energii jądrowej, skażenia radioaktywnego, promieni laserowych i maserowych oraz pola magnetycznego i elektromagnetycznego,
  - 11) związane z działaniami wojennymi, stanem wojennym i wyjątkowym, wojną domową, zamieszkami społecznymi, rozruchami, strajkami, lokautami i niepokojami społecznymi oraz aktami terroryzmu i sabotażu,
  - 12) powstałe bezpośrednio lub pośrednio z wydobywania, przetwarzania, produkcji, dystrybucji, przechowywania a także używania azbestu lub produktów zawierających azbest,
  - 13) powstałe w wyniku pobicia, bójki, rozboju, zamieszek, rozruchów, niepokoju społecznego,
  - 14) w produkcie wprowadzonym do obrotu,
  - 15) w przedmiocie wykonanej pracy albo usługi, przy czym za przedmiot pracy albo usługi uważa się wszelkie rzeczy dostarczone bądź wytworzone przez osoby objęte ubezpieczeniem w związku z wykonaniem umowy lub pracy, a także koszty pracy i nakłady materialne poczynione w tym zakresie,
  - 16) pokrywane na podstawie gwarancji lub rękojmi za wady,
  - 17) których przyczyną była jawna wada rzeczy lub wykonanej pracy albo usługi, w związku z którą została obniżona jej cena,
  - 18) wyrządzone przez rzecz nieposiadającą ważnego atestu, certyfikatu, aprobaty technicznej, dopuszczającego ją do obrotu, o ile takie dokumenty są wymagane przez przepisy obowiązujące w danym kraju,

- 19) wyrządzone przez produkty zmodyfikowane genetycznie,
  - 20) wyrządzone przez formaldehyd lub hormonalne środki antykoncepcyjne, dioksyny, priony,
  - 21) wyrządzone przez rzeczy przeznaczone do użytku w lotnictwie lub zastosowania na statkach powietrznych lub morskich,
  - 22) spowodowane lub wyrządzone nielegalną utylizacją lub nielegalnym składowaniem odpadów,
  - 23) spowodowane przez wirus HIV oraz SarsCov2, a także przez wszelkie encefalopatie gąbczaste,
  - 24) powstałe w wyniku oddziaływania na lub uszkodzenia kodu genetycznego,
  - 25) powstałe wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania wyrobów tytoniowych,
  - 26) polegające na konieczności poniesienia kosztów na usunięcie i zastąpienie wadliwej rzeczy przez rzecz wolną od wad,
  - 27) w przedmiocie prac ładunkowych,
  - 28) w gruntach użytkowanych przez osoby objęte ubezpieczeniem na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu, użyczenia albo innego pokrewnego stosunku prawnego,
  - 29) których wartość nie przekracza franszyzy redukcyjnej wskazanej w umowie ubezpieczenia,
  - 30) spowodowane przez ogłoszenie stanu zagrożenia epidemicznego, epidemii lub pandemii.
2. Zakresem ubezpieczenia nie są objęte koszty poniesione na wycofanie produktu z rynku.
  3. Umową ubezpieczenia nie są objęte roszczenia o wykonanie umów, o należyte wykonanie umów, roszczenia z tytułu zastępczego wykonania umów, roszczenia o zwrot świadczeń oraz roszczenia o zwrot kosztów poniesionych na poczet lub w celu wykonania umów.
  4. Ubezpieczenie nie pokrywa grzywn i kar administracyjnych lub sądowych oraz innych kar o charakterze pieniężnym, w tym również odszkodowań o charakterze karnym, nałożonych na Ubezpieczonego.

■ WYŁĄCZENIA WZGLĘDNE

§ 5

1. O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony przez włączenie do umowy ubezpieczenia uzgodnionych przez strony umowy ubezpieczenia odpowiednich Klauzul Dodatkowych (tylko w zakresie wskazanym wyraźnie przez treść włączonej klauzuli), ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje i Towarzystwo nie odpowiada za:
  - 1) szkody polegające na wystąpieniu czystych strat finansowych,
  - 2) szkody powstałe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, chyba że szkoda została wyrządzona:
    - a) przez pracowników Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego podczas podróży służbowych, z wyłączeniem szkód powstałych na terytorium Stanów Zjednoczonych Ameryki, Kanady, Australii, Nowej Zelandii,
    - b) konsumentom przez produkty lub usługi nabyte na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem szkód powstałych na terytorium Stanów Zjednoczonych Ameryki, Kanady, Australii, Nowej Zelandii,
  - 3) szkody powodujące roszczenia pomiędzy Ubezpieczonymi na podstawie tej samej umowy ubezpieczenia oraz pomiędzy Ubezpieczonymi a ich podwykonawcami,
  - 4) szkody w rzeczach ruchomych, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu, użyczenia lub innego pokrewnego stosunku prawnego,
  - 5) szkody wyrządzone pracownikom,
  - 6) szkody w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego,
  - 7) szkody w pojazdach mechanicznych oraz w ich wyposażeniu fabrycznym znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego,
  - 8) szkody w wartościach pieniężnych znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego,
  - 9) szkody bezpośrednio lub pośrednio wynikłe z emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych,
  - 10) szkody wyrządzone przez dostarczoną lub wyprodukowaną energię oraz szkody wynikłe z niedostarczenia energii w jakiegokolwiek postaci,
  - 11) szkody poniesione przez producenta produktu finalnego wskutek wadliwości produktów dostarczonych przez Ubezpieczonego,
  - 12) szkody poniesione przez użytkownika maszyn lub urządzeń wyprodukowanych, naprawionych, dostarczonych lub konserwowanych przez Ubezpieczonego, powstałych wskutek wadliwości rzeczy wytworzonych lub poddanych obróbce z użyciem tych maszyn lub urządzeń,
  - 13) szkody wyrządzone przez podwykonawców, bez prawa Towarzystwa do regresu,
  - 14) szkody w mieniu, w tym w pojazdach mechanicznych stanowiących własność pracowników zatrudnionych przez Ubezpieczonego,
  - 15) szkody w mieniu lub szkody na osobie, powstałe w związku z posiadaniem lub użytkowaniem bezzałogowych statków powietrznych,
  - 16) szkody polegające na powstaniu czystej straty finansowej wynikającej z działalności reklamowej,
  - 17) szkody w rzeczach podlegających obróbce, czyszczeniu, naprawie lub innym podobnym czynnościom.
2. Jeżeli w celu objęcia zakresem ubezpieczenia określonej szkody wymagane jest rozszerzenie zakresu o co najmniej dwie Klauzule Dodatkowe, na które ustanowiono limity w różnych wysokościach, to w przypadku wystąpienia szkody odpowiedzialność Towarzystwa ograniczona jest do limitu ustanowionego w najniższej kwocie.

■ SUMA GWARANCYJNA I LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI TOWARZYSTWA**§ 6**

1. W umowie ubezpieczenia ustala się sumę gwarancyjną, która stanowi górną granicę odpowiedzialności Towarzystwa na jeden wypadek ubezpieczeniowy i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe w okresie ubezpieczenia, łącznie dla szkód w mieniu i na osobie.
2. W stosunku do określonych ryzyk lub rodzajów szkód można w umowie ubezpieczenia określić indywidualne limity w ramach sumy gwarancyjnej. Kwotowy limit odpowiedzialności w poszczególnych Klauzulach Dodatkowych nie może być wyższy, niż suma gwarancyjna wskazana w dokumencie ubezpieczenia.
3. Suma gwarancyjna i limity, o jakich mowa w ust. 2 powyżej, ulegają zmniejszeniu każdorazowo o kwotę wypłaconego odszkodowania - aż do ich całkowitego wyczerpania.
4. Za zgodą Towarzystwa, Ubezpieczający może uzupełnić sumę gwarancyjną, opłacając dodatkową składkę.

■ DZIEŃ PŁATNOŚCI SKŁADKI**BRAK OPŁACENIA KOLEJNEJ RATY SKŁADKI****§ 7**

1. Za dzień płatności składki (dzień zapłaty) uważa się datę autoryzacji płatności on-line, dzień dokonania zlecenia przelewu lub złożenia polecenia zapłaty w banku lub w urzędzie pocztowym na właściwy rachunek bankowy Towarzystwa, pod warunkiem że na rachunku Ubezpieczającego znajdowała się wystarczająca ilość środków pozwalająca na zrealizowanie zlecenia. W razie niespełnienia warunku, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, za dzień zapłaty uznaje się dzień wpływu pełnej kwoty składki lub raty składki na rachunek bankowy Towarzystwa. Składkę ubezpieczeniową/ratę tej składki uznaje się za opłaconą, o ile została ona zapłacona w pełnej wysokości wynikającej z umowy ubezpieczenia.
2. W razie opłacania składki w ratach, niezapłacenie kolejnej raty składki w podanej przez Towarzystwo wysokości i terminie, powoduje ustanie odpowiedzialności Towarzystwa tylko wtedy, gdy po upływie terminu zapłaty raty składki, Towarzystwo wezwie Ubezpieczającego do zapłaty, a rata składki nie zostanie zapłacona w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania. W przypadku uiszczenia jedynie części składki, Towarzystwo zwróci część składki ubezpieczeniowej przypadającej za okres, w którym nie świadczyło ochrony ubezpieczeniowej.

■ OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO/UBEZPIECZONEGO W TRAKCIE TRWANIA UMOWY UBEZPIECZENIA**§ 8**

1. W okresie ubezpieczenia Ubezpieczający/Ubezpieczony jest zobowiązany:
  - 1) stosować się do wymogów zawartych w umowie ubezpieczenia, a także niezwłocznie poinformować Towarzystwo o zaprzestaniu prowadzenia działalności,
  - 2) zapobiegać powstaniu szkód, w szczególności przez zachowanie należytej staranności oraz przestrzeganie przepisów prawa,
  - 3) niezwłocznie powiadomić Towarzystwo na piśmie o zmianach wszelkich okoliczności o które Towarzystwo pytało w formularzu lub kwestionariuszu oceny ryzyka albo w innych pismach przed zawarciem umowy; jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę ubezpieczenia przez przedstawiciela, obowiązek wskazany powyżej ciąży również na przedstawicielu i obejmuje zmiany okoliczności jemu znane; w przypadku naruszenia powyższych obowiązków, Towarzystwo nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, o których nie zostało poinformowane; jeżeli do naruszenia doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek ubezpieczeniowy przewidziany umową ubezpieczenia i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
2. W przypadku naruszenia z winy umyślnej obowiązków wynikających z ust. 1, Towarzystwo odmawia wypłaty odszkodowania za szkody powstałe z tego powodu.
3. Jeżeli podstawą do obliczenia składki jest obrót lub inna zmienna wartość, Ubezpieczający obowiązany jest w terminie do 90 dni po zakończeniu okresu ubezpieczenia podać do wiadomości Towarzystwa rzeczywiste wartości osiągnięte w tym czasie, w celu ostatecznego rozliczenia składki ubezpieczeniowej.

■ OBOWIĄZKI UBEZPIECZONEGO W RAZIE ZAJĘCIA WYPADKU UBEZPIECZENIOWEGO**§ 9**

1. Ubezpieczony zobowiązany jest niezwłocznie poinformować Towarzystwo o zajściu wypadku ubezpieczeniowego, nie później jednak niż w terminie 7 dni od daty uzyskania informacji o zajściu tego wypadku, na piśmie lub za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz telefonicznie na adres poczty elektronicznej i pod numer telefonu wskazane na stronie www.saltus.pl. W przypadku zgłoszenia Ubezpieczonemu przez osobę trzecią roszczenia (dodatkowych roszczeń) związanych z wypadkiem ubezpieczeniowym w terminie późniejszym, Ubezpieczony jest obowiązany powiadomić o tym Towarzystwo (w formie wskazanej w zdaniu poprzedzającym) najpóźniej w terminie 7 dni od daty zgłoszenia roszczenia, w każdym przypadku przedkładając wszelkie niezbędne dokumenty dotyczące okoliczności, rodzaju i rozmiaru szkody. W razie ustnego zgłoszenia szkody Towarzystwu, Ubezpieczony jest zobowiązany do potwierdzenia tego zgłoszenia w formie i zakresie wskazanej w zdaniach poprzedzających, w terminie 3 dni roboczych od daty ustnego zgłoszenia. W razie naruszenia przez Ubezpieczonego z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa ww. obowiązków, Towarzystwo może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie lub świadczenie, jeżeli naruszenie tych obowiązków przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło ustalenie Towarzystwu okoliczności i skutków wypadku ubezpieczeniowego.
2. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego Ubezpieczony jest zobowiązany:
  - 1) użyć wszelkich dostępnych mu środków w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia rozmiarów szkody; jeżeli Ubezpieczony z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych powyżej, Towarzystwo jest wolne od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu;
  - 2) starać się o ustalenie okoliczności wypadku ubezpieczeniowego, jego świadków i zabezpieczenie dowodów, a jeżeli nie jest sprawcą szkody – dążyć do ustalenia sprawy;

- 3) niezwłocznie powiadomić policję w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa;
  - 4) podjąć aktywną współpracę z Towarzystwem w celu skutecznego dochodzenia przez Towarzystwo roszczeń odszkodowawczych (regresowych) od osób odpowiedzialnych za szkodę, w tym udzielania niezbędnych wyjaśnień, oraz dostarczenia niezbędnych dokumentów oraz zabezpieczenia możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych (regresowych) od osób odpowiedzialnych za szkodę;
  - 5) umożliwić osobom upoważnionym przez Towarzystwo dokonania ustalenia wszelkich okoliczności i przyczyn powstania szkody, wyceny rozmiaru szkody, zasadności roszczenia oraz udzielenia w tym celu wszelkiej pomocy i wyjaśnień i podjąć aktywną współpracę z Towarzystwem w ww. zakresie; w razie naruszenia przez Ubezpieczonego z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa ww. obowiązków, Towarzystwo może odpowiednio zmniejszyć świadczenie, jeżeli naruszenie tych obowiązków przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło ustalenie Towarzystwu okoliczności i skutków wypadku ubezpieczeniowego;
  - 6) stosować się do zaleceń Towarzystwa, udzielać stosownych informacji oraz niezbędnych pełnomocnictw Towarzystwu lub osobie przez niego wskazanej, w tym w szczególności pełnomocnictw procesowych;
  - 7) w razie zgłoszenia roszczenia o naprawienie szkody, Ubezpieczony ma obowiązek zaniechania działań zmierzających do zaspokojenia roszczeń osoby trzeciej, ich uznania bądź zawarcia z nią ugody do czasu uzyskania pisemnej zgody Towarzystwa; zaspokojenie lub uznanie przez Ubezpieczonego roszczenia osoby trzeciej bez wymaganej pisemnej zgody Towarzystwa nie ma wpływu na odpowiedzialność Towarzystwa z umowy ubezpieczenia;
  - 8) w razie wszczęcia, w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym, postępowania przygotowawczego lub postępowania sądowego przeciwko Ubezpieczonemu, poinformować Towarzystwo niezwłocznie o tym fakcie, nie później niż w terminie do 3 dni roboczych od uzyskania dokumentów wszczynających postępowanie, w celu umożliwienia Towarzystwu przystąpienia do postępowania lub podjęcia bądź przygotowania innych kroków prawnych, a także doręczyć Towarzystwu odpisy/wierzytelne kserokopie/skany wszystkich dokumentów otrzymanych w sprawach, o których mowa powyżej, w terminie umożliwiającym przygotowanie i skuteczne wniesienie środka odwoławczego lub podjęcie innych przewidzianych przepisami kroków prawnych.
3. W razie naruszenia przez Ubezpieczonego z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązków określonych w ust. 2 pkt 2), pkt 6) i pkt 8), Towarzystwo może odpowiednio zmniejszyć świadczenie, jeżeli naruszenie tych obowiązków przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło ustalenie Towarzystwu okoliczności i skutków wypadku ubezpieczeniowego. Towarzystwo może również podnieść przeciwko Ubezpieczonemu zarzuty wynikające z art. 82 Kodeksu postępowania cywilnego. Dodatkowo, jeżeli przeciwko Ubezpieczonemu zostało wszczęte postępowanie sądowe w związku z powstałą szkodą, a Ubezpieczony nie dopełnił ww. obowiązków, Towarzystwo nie pokrywa kosztów procesu i odsetek zasądzonych od Ubezpieczonego.

■ USTALENIE ROZMIARU SZKODY I WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA – OBOWIĄZKI TOWARZYSTWA

§ 10

1. W razie wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego w okresie ubezpieczenia, Towarzystwo jest zobowiązane do:
  - a) dokonania oceny sytuacji faktycznej i prawnej w związku ze zgłoszonym przez osobę trzecią roszczeniem o naprawienie szkody i ustalenie istnienia lub nieistnienia swojej odpowiedzialności – w całości lub w części;
  - b) wypłaty osobie trzeciej należnego jej odszkodowania za szkodę, za którą odpowiedzialność ponosi Ubezpieczony i która objęta jest zakresem odpowiedzialności Towarzystwa; wypłata odszkodowania następuje w granicach wynikających z zawartej umowy ubezpieczenia.
2. Z zachowaniem postanowień ust. 9-10 poniżej, odszkodowanie wypłacane jest w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody, w zakresie określonym w umowie ubezpieczenia potwierdzonej dokumentem ubezpieczenia, przy uwzględnieniu potrącenia franszyzy redukcyjnej w wysokości ustalonej w umowie ubezpieczenia (o ile znajduje zastosowanie) do wysokości sumy gwarancyjnej oraz limitów określonych w dokumencie ubezpieczenia.
3. Jeżeli suma świadczeń należnych wszystkim poszkodowanym, po potrąceniu franszyzy redukcyjnej przekracza wysokość dostępnej sumy gwarancyjnej, Towarzystwo wypłaca świadczenie każdemu z poszkodowanych w proporcji odpowiadającej stosunkowi tej sumy gwarancyjnej do sumy należnych świadczeń.
4. W przypadku szkód, do których mogą mieć zastosowanie co najmniej dwie różne franszyzy redukcyjne, odszkodowanie wypłacane jest z uwzględnieniem wyższej z nich.
5. W każdym czasie Towarzystwo ma prawo wypłacić odszkodowanie, które zaspokoi zgłoszone roszczenie poszkodowanego, wynikające z wypadku ubezpieczeniowego, maksymalnie do sumy gwarancyjnej lub ustalonego w umowie ubezpieczenia właściwego limitu odpowiedzialności Towarzystwa mającego zastosowanie do danej szkody, zwalniając się tym samym z obowiązku dalszego spełniania innych świadczeń.
6. Towarzystwo pokrywa także:
  - 1) koszty wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych za uprzednią pisemną zgodą Towarzystwa w celu ustalenia okoliczności lub rozmiaru szkody,
  - 2) koszty obrony prawnej,
  - 3) niezbędne koszty działań podjętych przez Ubezpieczonego po wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli środki te były właściwe, chociażby okazały się bezskuteczne.
7. Za koszty, o których mowa w ust. 6 pkt 1) i 2) powyżej, Towarzystwo odpowiada ponad sumę gwarancyjną.

W przypadku, gdy łączna wysokość roszczeń należnych wszystkim poszkodowanym wynikających z wypadku ubezpieczeniowego jest wyższa niż suma gwarancyjna, Towarzystwo pokrywa te koszty w takiej proporcji, w jakiej pozostaje suma gwarancyjna do wysokości roszczeń, niezależnie od liczby wdrożonych postępowań; wypłata przez Towarzystwo sumy gwarancyjnej oraz obliczonej zgodnie z powyższą zasadą części kosztów zwalnia go z obowiązku dokonywania dalszych wypłat.
8. Koszty, o których mowa w ust. 6 pkt 3) powyżej, pokrywane są w ramach sumy gwarancyjnej.
9. Kosztów, o których mowa w ust. 6 pkt 1) i 2) powyżej Towarzystwo nie pokrywa, jeżeli z okoliczności wynika, że szkoda nie jest objęta ochroną ubezpieczeniową.
10. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 6 powyżej, nie jest pomniejszany o franszyzę redukcyjną.

■ POSTĘPOWANIE W SPRAWIE ROSZCZEŃ UBEZPIECZENIOWYCH WYPŁATA ODSZKODOWANIA

§ 11

1. W terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie, Towarzystwo informuje o tym Ubezpieczającego/Ubezpiezonego, o ile nie są osobami występującymi z zawiadomieniem oraz podejmuje postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego wypadku ubezpieczeniowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania. Towarzystwo informuje, w formie pisemnej lub drogą elektroniczną (jeżeli osoba występująca z roszczeniem o wypłatę odszkodowania wyrazi na to zgodę), osobę występującą z roszczeniem o wypłatę odszkodowania, o wykazie dokumentów niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa oraz procedurze składania i rozpatrywania reklamacji.
2. Towarzystwo wypłaca odszkodowanie lub świadczenie poszkodowanemu lub innej osobie uprawnionej w terminie 30 dni, licząc od daty zgłoszenia roszczenia.
3. Gdyby wyjaśnienie, w terminie wskazanym w ust. 2, okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa lub wysokości odszkodowania lub świadczenia okazało się niemożliwe, odszkodowanie lub świadczenie wypłacane jest w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności, wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. W takiej sytuacji bezsporna część odszkodowania lub świadczenia wypłacana jest w terminie określonym w ust. 2.
4. Jeżeli w terminie określonym w ust. 2 nie zostanie wypłacone odszkodowanie lub świadczenie, Towarzystwo zawiadamia osobę występującą z roszczeniem oraz Ubezpiezonego (w przypadku umowy zawartej na cudzy rachunek, o ile Ubezpieczony nie jest osobą występującą z roszczeniem o wypłatę odszkodowania), o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części.
5. Jeżeli odszkodowanie lub świadczenie z tytułu zgłoszonego roszczenia nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości, niż określona w zgłoszonym roszczeniu, Towarzystwo zawiadomi o tym, w terminach określonych w ust. 2-3, osobę występującą z roszczeniem oraz Ubezpiezonego (w przypadku umowy zawartej na cudzy rachunek, o ile Ubezpieczony nie jest osobą występującą z roszczeniem), wskazując na okoliczności oraz podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania oraz poinformuje o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.
6. Towarzystwo udostępnia, na wniosek Ubezpieczającego, Ubezpiezonego bądź uprawnionego do odbioru odszkodowania lub świadczenia, informacje i dokumenty, zgromadzone w celu ustalenia odpowiedzialności Towarzystwa lub wysokości odszkodowania lub świadczenia. Osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez Towarzystwo udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez Towarzystwo. Towarzystwo, na wniosek wyżej wskazanych osób, udostępni informacje i dokumenty w postaci elektronicznej.

■ REGRES UBEZPIECZENIOWY

§ 12

1. Z dniem wypłaty odszkodowania, roszczenie Ubezpiezonego do osoby trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, przechodzi z mocy prawa na Towarzystwo do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli Towarzystwo pokryło tylko część szkody Ubezpieczonemu przysługuje, co do pozostałej części, pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniem Towarzystwa.
2. Ubezpieczony zobowiązany jest dostarczyć Towarzystwu wszelkie dokumenty oraz przekazać informacje i dokonać czynności niezbędnych dla skutecznego dochodzenia praw przez Towarzystwo wobec osób odpowiedzialnych za szkodę.
3. Jeżeli Ubezpieczony, bez zgody Towarzystwa, zrzekł się roszczenia przeciwko osobie odpowiedzialnej za szkodę lub je ograniczył, Towarzystwo może odmówić wypłaty odszkodowania odpowiednio: w całości lub w części. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostało ujawnione po wypłacie odszkodowania, Towarzystwo może żądać od Ubezpiezonego zwrotu odpowiednio: całości lub części odszkodowania.

■ WYGAŚNIĘCIE STOSUNKU UBEZPIECZENIOWEGO

§ 13

1. O ile umowę ubezpieczenia zawarto na okres przekraczający 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy w okresie 30 dni, a w przypadku gdy ubezpieczający jest przedsiębiorcą – w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki ubezpieczeniowej za okres, w jakim Towarzystwo udzielało ochrony ubezpieczeniowej.
2. Na wniosek Ubezpieczającego i za zgodą Towarzystwa, umowa ubezpieczenia może zostać rozwiązana w każdym czasie. W przypadku rozwiązania umowy ubezpieczenia przed upływem okresu ubezpieczenia, na jaki została zawarta, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.
3. Umowa ubezpieczenia wygasa z chwilą wyczerpania się sumy gwarancyjnej zgodnie z §6 ust. 3.

■ POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 14

1. Wypowiedzenia, odstąpienia oraz wszelkie inne zawiadomienia, oświadczenia i wnioski Towarzystwa, Ubezpieczającego i Ubezpiezonego lub innej osoby uprawnionej do odbioru odszkodowania, powinny być kierowane na piśmie albo w innej formie uzgodnionej pomiędzy Stronami.
2. Towarzystwo, Ubezpieczający oraz Ubezpieczony zobowiązani są do powiadamiania się wzajemnie o zmianie swojego adresu siedziby.

3. Ubezpieczający, Ubezpieczony lub osoba uprawniona do świadczenia, lub spadkobierca posiadający interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności lub spełnieniu świadczenia z umowy ubezpieczenia mający zastrzeżenia dotyczące świadczonych przez Towarzystwo usług lub wykonywanej przez niego działalności ma prawo składania reklamacji do Towarzystwa:
  - 1) na piśmie – osobiście w siedzibie Towarzystwa w dowolnej jednostce organizacyjnej Towarzystwa zajmującej się obsługą klientów bądź przesyłką pocztową na adres: SALTUS Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, ul. Władysława IV 22, 81-743 Sopot, albo na adres do doręczeń elektronicznych: AE:PL-90465-87871-EUWAE-31 zgodnie z ustawą o doręczeniach elektronicznych,
  - 2) osobiście do protokołu podczas wizyty w siedzibie Towarzystwa lub dowolnej jednostce organizacyjnej Towarzystwa zajmującej się obsługą klientów,
  - 3) telefonicznie, pod numerem telefonu 58 770 36 90,
  - 4) elektronicznie – z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, w postaci formularza elektronicznego znajdującego się na stronie internetowej www.saltus.pl.
4. W celu usprawnienia procesu rozpatrzenia reklamacji osoba zgłaszająca reklamację może w treści reklamacji podać następujące dane:
  - 1) imię, nazwisko, adres i numer telefonu kontaktowego oraz adres e-mail zgłaszającego reklamację,
  - 2) numer dokumentu ubezpieczenia,
  - 3) przedmiot reklamacji,
  - 4) uzasadnienie reklamacji z podaniem ewentualnych dowodów.
5. Złożenie reklamacji niezwłocznie po powzięciu zastrzeżeń ułatwi i przyspieszy rzetelne rozpatrzenie przez Towarzystwo reklamacji, chyba że okoliczność ta nie ma wpływu na sposób procedowania reklamacją.
6. Na żądanie zgłaszającego reklamację Towarzystwo potwierdzi pisemnie na adres wskazany w reklamacji fakt złożenia reklamacji. Towarzystwo na wniosek zgłaszającego reklamację może potwierdzić wpływ reklamacji w postaci elektronicznej.
7. Reklamacja rozpatrywana jest przez Towarzystwo bez zbędnej zwłoki, a odpowiedź na nią powinna być udzielona nie później niż w terminie 30 dni od dnia jej wpływu. Po rozpatrzeniu reklamacji, stanowisko Towarzystwa zostanie udzielone na piśmie i przesłane pocztą tradycyjną lub – na wniosek zgłaszającego reklamację – pocztą elektroniczną.
8. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie wskazanym w ust. 7, Towarzystwo poinformuje zgłaszającego reklamację o przyczynie opóźnienia, okolicznościach, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia reklamacji oraz o przewidywanym terminie udzielenia odpowiedzi. Łączny czas rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi nie może być dłuższy niż 60 dni od daty wpływu reklamacji.
9. Ubezpieczający, Ubezpieczony lub osoba uprawniona do świadczenia będąca osobą fizyczną ma prawo do zwrócenia się o pomoc do Rzecznika Finansowego.
10. Towarzystwo podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.
11. Powództwo o roszczenia wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub osoby uprawnionej z umowy ubezpieczenia. Powództwo można wytoczyć również przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy Ubezpieczonego lub spadkobiercy osoby uprawnionej z umowy ubezpieczenia.
12. Prawem właściwym dla umowy ubezpieczenia jest prawo polskie.
13. W sprawach nieuregulowanych niniejszymi OWU, mają zastosowanie powszechnie obowiązujące przepisy polskiego prawa.
14. Niniejsze Ogólne Warunki Ubezpieczenia zostały uchwalone w dniu 23 kwietnia 2024 roku przez Zarząd SALTUS Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą w Sopocie i mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 20 maja 2024 roku.

Załącznik nr 1**do Ogólnych Warunków Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej lub posiadania mienia (OWU)****■ WYKAZ KLAUZUL DODATKOWYCH****Nr Tytuł**

1. Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody polegające na powstaniu czystej straty finansowej.
2. Włączenie szkód powstałych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (z wyłączeniem Stanów Zjednoczonych Ameryki, Kanady, Australii, Nowej Zelandii).
3. Włączenie szkód powodujących roszczenia pomiędzy Ubezpieczonymi oraz pomiędzy Ubezpieczonymi, a ich podwykonawcami.
4. Włączenie szkód w rzeczach ruchomych osób trzecich, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu, użyczenia lub innego pokrewnego stosunku prawnego.
5. Włączenie szkód wyrządzonych pracownikom Ubezpieczonego w związku z wypadkiem przy pracy.
6. Włączenie szkód w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego.
7. Włączenie szkód w pojazdach mechanicznych oraz w ich wyposażeniu fabrycznym znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego.
8. Włączenie szkód w wartościach pieniężnych znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego.
9. Włączenie szkód wynikłych bezpośrednio lub pośrednio z emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody, gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych.
10. Włączenie szkód wyrządzonych przez dostarczoną lub wyprodukowaną energię oraz szkód wynikłych z niedostarczenia energii w jakiegokolwiek postaci.
11. Włączenie szkód, w tym czystych strat finansowych, poniesionych przez producenta produktu finalnego wskutek wadliwości produktów dostarczonych przez Ubezpieczonego.
12. Włączenie szkód, w tym czystych strat finansowych, poniesionych przez użytkownika maszyn lub urządzeń wyprodukowanych, naprawionych, dostarczonych lub konserwowanych przez Ubezpieczonego, powstałe wskutek wadliwości rzeczy wytworzonych lub poddanych obróbce z użyciem tych maszyn lub urządzeń.
13. Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody wyrządzone przez podwykonawców, bez prawa Towarzystwa do regresu.
14. Rozszerzenie odpowiedzialności za szkody w mieniu, w tym w pojazdach mechanicznych stanowiących własność pracowników zatrudnionych przez Ubezpieczonego.
15. Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności Towarzystwa o odpowiedzialność cywilną z tytułu posiadania lub użytkowania bezzałogowego statku powietrznego.
16. Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody polegające na powstaniu czystej straty finansowej wynikającej z działalności reklamowej.
17. Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody w rzeczach podlegających obróbce, czyszczeniu, naprawie lub innym podobnym czynnościom.

Klauzula nr 01**Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody polegające na powstaniu czystej straty finansowej**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody mające postać czystej straty finansowej, z zastrzeżeniem postanowień ust. 2 poniżej.
2. Towarzystwo nie odpowiada za czyste straty finansowe:
  - 1) wyrządzone przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej;
  - 2) wynikające z naruszenia przepisów dotyczących ochrony danych osobowych, zwalczania nieuczciwej konkurencji lub przepisów prawa antymonopolowego;
  - 3) wyrządzone podmiotom powiązanim kapitałowo z Ubezpieczonym, jeżeli czyste straty finansowe powstały w wyniku udzielonych porad, zaleceń lub instrukcji;
  - 4) wyrządzone przez Ubezpieczonego innemu Ubezpieczonemu objętemu tą samą umową ubezpieczenia lub wyrządzone przez Ubezpieczonego Ubezpieczającemu;
  - 5) związane ze stosunkiem pracy;
  - 6) wynikające z niedotrzymania terminów;
  - 7) wynikające z przekroczenia ustalonych kosztorysów, kalkulacji wstępnych i budżetów;
  - 8) wyrządzone przez wadliwy produkt;
  - 9) wynikające z działalności reklamowej;
  - 10) powstałe z tytułu świadczenia usług informatycznych;
  - 11) wyrządzone przez wirusy lub innego rodzaju programy zakłócające pracę programu komputerowego, całego komputera, sieci, niezależnie od źródła ich pojawienia się;
  - 12) polegające na konieczności poniesienia kosztów na przebudowę i naprawę części lub całości przedmiotu umowy;
  - 13) związane z poleceniami, wskazówkami lub poradami udzielonymi powiązanim kapitałowo lub gospodarczo podmiotom;
  - 14) związane z działalnością polegającą na projektowaniu, doradztwie, planowaniu, kontroli lub wycenie.
3. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości limitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
4. Dla szkód określonych w ust. 1 wprowadza się w umowie ubezpieczenia franszyzę redukcyjną.
5. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 02**Włączenie szkód powstałych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (z wyłączeniem Stanów Zjednoczonych Ameryki, Kanady, Australii, Nowej Zelandii)**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w mieniu lub na osobie, powstałe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem szkód powstałych na terytorium Stanów Zjednoczonych Ameryki, Kanady, Nowej Zelandii, Australii.
2. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości limitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
3. Dla szkód określonych w ust. 1 wprowadza się w umowie ubezpieczenia franszyzę redukcyjną.
4. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 03**Włączenie szkód powodujących roszczenia pomiędzy Ubezpieczonymi oraz pomiędzy Ubezpieczonymi, a ich podwykonawcami**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień i OWU, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w mieniu lub na osobie powodujące roszczenia pomiędzy Ubezpieczonymi na podstawie tej samej umowy ubezpieczenia oraz pomiędzy Ubezpieczonymi a ich podwykonawcami.
2. Ubezpieczenie obejmuje wyłącznie roszczenia pomiędzy podmiotami wymienionymi w załączniku do umowy ubezpieczenia.
3. Ubezpieczeniem nie są objęte roszczenia pracowników Ubezpieczonego wobec Ubezpieczonego oraz Ubezpieczonego wobec jego pracowników,
4. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości limitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
5. Dla szkód określonych w ust. 1 wprowadza się w umowie ubezpieczenia franszyzę redukcyjną.
6. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 04**Włączenie szkód w rzeczach ruchomych osób trzecich, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu, użyczenia lub innego pokrewnego stosunku prawnego**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu rzeczy ruchomych oddanych w użytkowanie Ubezpieczonemu na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu, użyczenia albo innego pokrewnego stosunku prawnego.
2. Ubezpieczenie nie obejmuje:
  - 1) szkód w przedmiotach ze szkła, ceramiki, terakoty lub tworzyw sztucznych, chyba że stanowią część składową rzeczy, o których mowa w ust. 1,
  - 2) szkód wynikłych ze zużycia rzeczy w trakcie ich użytkowania,
  - 3) szkód w pojazdach mechanicznych oraz ich wyposażeniu.
3. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości limitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
4. Dla szkód określonych w ust. 1 wprowadza się w umowie ubezpieczenia franszyzę redukcyjną.
5. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę w określonej w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 05**Włączenie szkód wyrządzonych pracownikom Ubezpieczonego w związku z wypadkiem przy pracy**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w mieniu lub na osobie wynikające z wypadków przy pracy w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 30.10.2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, wyrządzone pracownikom Ubezpieczonego, za zastrzeżeniem postanowień ust. 2 poniżej.
2. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje:
  - 1) szkód wynikłych z wypadków przy pracy mających miejsce poza okresem ubezpieczenia,
  - 2) szkód powstałych wskutek stanów chorobowych niewynikających z wypadków, o których mowa w ust. 1,
  - 3) świadczeń przysługujących poszkodowanemu na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w ust. 1.
3. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości limitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
4. Dla szkód w mieniu określonych w ust. 1 wprowadza się w umowie ubezpieczenia franszyzę redukcyjną.
5. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 06**Włączenie szkód w rzeczach znajdujących się w piecy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w rzeczach znajdujących się w piecy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego, polegające na ich uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie, niezależnie od źródła obowiązku odszkodowawczego (czyn niedozwolony, niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania).
2. Ubezpieczenie nie obejmuje:
  - 1) szkód w rzeczach, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu albo innego pokrewnego stosunku prawnego,
  - 2) szkód w rzeczach przyjętych w celu wykonania ich obróbki, czyszczenia, naprawy lub innych podobnych czynności, powstałych w czasie ich wykonywania,

- 3) szkód w pojazdach mechanicznych lub ich wyposażeniu, albo w rzeczach w nich pozostawionych,
  - 4) szkód wynikłych z działania lub zaniechania, uczestnictwa, współdziałania lub współuczestnictwa osób wcześniej karanych (skazanych prawomocnie) będących pracownikami Ubezpieczonego lub osobami, którymi Ubezpieczony się posługuje,
  - 5) szkód polegających na zaginięciu, podmieianie, brakach inwentarзовych mienia, powstałych w związku z: poświadczaniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, niszczeniem, usuwaniem, ukrywaniem, przerabianiem lub podrabianiem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych, wprowadzeniem w błąd lub wykorzystaniem pozostawiania w błędzie,
  - 6) szkód w wartościach pieniężnych.
3. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości limitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
  4. Dla szkód określonych w ust. 1 wprowadza się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w umowie ubezpieczenia.
  5. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 07**Włączenie szkód w pojazdach mechanicznych oraz w ich wyposażeniu fabrycznym znajdujących się w piecy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w pojazdach mechanicznych znajdujących się w piecy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego oraz w ich wyposażeniu fabrycznym, polegające na ich uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie, niezależnie od źródła obowiązku odszkodowawczego (czyn niedozwolony, niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania).
2. Odpowiedzialność Towarzystwa istnieje wyłącznie w sytuacji, gdy pojazdy były przechowywane na ogrodzonym, oświetlonym w nocy i strzeżonym całonocowo parkingu, zabezpieczonym szlabanem, bramą lub innym zabezpieczeniem, z którego wyjazd pojazdem mechanicznym przez osobę nieuprawnioną jest niemożliwy.
3. Ubezpieczenie nie obejmuje szkód:
  - 1) w pojazdach, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu albo innego pokrewnego stosunku prawnego,
  - 2) w pojazdach przyjętych w celu wykonania ich obróbki, czyszczenia, naprawy lub innych podobnych usług, powstałych w czasie ich wykonywania,
  - 3) w wartościach pieniężnych oraz innych rzeczach pozostawionych w pojazdach, o których mowa w ust. 1,
  - 4) szkód wynikłych z działania lub zaniechania, uczestnictwa, współdziałania lub współuczestnictwa osób wcześniej karanych (skazanych prawomocnie) będących pracownikami Ubezpieczonego lub osobami, którymi Ubezpieczony się posługuje,
  - 5) polegających na zaginięciu, podmieianie, brakach inwentarзовych mienia, powstałych w związku z: poświadczaniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, niszczeniem, usuwaniem, ukrywaniem, przerabianiem lub podrabianiem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych, wprowadzeniem w błąd lub wykorzystaniem pozostawiania w błędzie.
4. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości limitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
5. Dla szkód określonych w ust. 1 wprowadza się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w umowie ubezpieczenia.
6. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 08**Włączenie szkód w wartościach pieniężnych znajdujących się w piecy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w wartościach pieniężnych znajdujących się w piecy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego, polegające na ich zniszczeniu, uszkodzeniu lub utracie, niezależnie od źródła obowiązku odszkodowawczego (czyn niedozwolony, niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania).
2. Ubezpieczenie nie obejmuje:
  - 1) szkód w wartościach pieniężnych, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu albo innego pokrewnego stosunku prawnego,
  - 2) szkód w wartościach pieniężnych przyjętych w celu wykonania ich obróbki, czyszczenia, naprawy lub innych podobnych czynności, powstałych w czasie ich wykonywania,
  - 3) szkód wynikłych z działania lub zaniechania, uczestnictwa, współdziałania lub współuczestnictwa osób wcześniej karanych (skazanych prawomocnie) będących pracownikami Ubezpieczonego lub osobami, którymi Ubezpieczony się posługuje,
  - 4) szkód polegających na zaginięciu, podmieianie, brakach inwentarзовych mienia, powstałych w związku z: poświadczaniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, niszczeniem, usuwaniem, ukrywaniem, przerabianiem lub podrabianiem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych, wprowadzeniem w błąd lub wykorzystaniem pozostawiania w błędzie.
3. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości limitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
4. Dla szkód określonych w ust. 1 wprowadza się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w umowie ubezpieczenia.
5. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 09**Włączenie szkód wynikłych bezpośrednio lub pośrednio z emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody, gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o:
  - 1) szkody w mieniu lub na osobie powstałe pośrednio lub bezpośrednio z emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych,
  - 2) koszty usunięcia neutralizacji lub oczyszczenia gleby lub wód z substancji zanieczyszczających poniesione przez osoby trzecie.
2. Szkody i koszty określone w ust. 1 objęte są zakresem ubezpieczenia, o ile są spowodowane przez nagłe, możliwe do zidentyfikowania, niezamierzone i nieoczekiwane zdarzenie, które w całości zaistnieje w określonym czasie i miejscu, oraz nie wynikają z normalnej, niezakłóconej pracy zakładu Ubezpieczonego bądź normalnego, niezakłóconego toku wykonywania usług przez Ubezpieczonego.
3. Wszystkie szkody będące następstwem tego samego zdarzenia uważa się za jeden wypadek ubezpieczeniowy, z którego roszczenia mogą być zgłoszone do umowy ubezpieczenia obowiązującej w dniu zaistnienia wypadku ubezpieczeniowego.
4. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje grzywien, kar umownych, odszkodowań za straty moralne nałożone na Ubezpieczonego, wynikające pośrednio lub bezpośrednio z emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody, gruntu jakichkolwiek substancji niebezpiecznych.
5. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości limitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
6. Dla szkód określonych w ust. 1 wprowadza się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w umowie ubezpieczenia.
7. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 10**Włączenie szkód wyrządzonych przez dostarczoną lub wyprodukowaną energię oraz szkód w mieniu lub szkód na osobie wynikłych z niedostarczenia energii w jakiegokolwiek postaci**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w mieniu lub szkody na osobie, wyrządzone przez energię dostarczoną lub wyprodukowaną przez Ubezpieczonego oraz o szkody w mieniu lub szkody na osobie wynikłe z niedostarczenia przez Ubezpieczonego energii w jakiegokolwiek postaci.
2. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości limitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
3. Dla szkód określonych w ust. 1 wprowadza się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w umowie ubezpieczenia.
4. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 11**Włączenie szkód, w tym czystych strat finansowych, poniesionych przez producenta produktu finalnego wskutek wadliwości produktów dostarczonych przez Ubezpieczonego**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz z zastrzeżeniem ust. 3 poniżej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody, w tym czyste straty finansowe, poniesione przez producenta produktu finalnego wskutek wadliwości produktów dostarczonych przez Ubezpieczonego polegające na:
  - 1) zniszczeniu lub uszkodzeniu rzeczy producenta produktu finalnego zmieszanych lub połączonych z wadliwymi produktami dostarczonymi przez Ubezpieczonego, z wyłączeniem kwoty odpowiadającej cenie produktów dostarczonych przez Ubezpieczonego,
  - 2) poniesieniu kosztów produkcji produktu finalnego, z wyłączeniem kwoty odpowiadającej cenie produktów dostarczonych przez Ubezpieczonego,
  - 3) poniesieniu dodatkowych kosztów na usunięcie szkód w produkcie finalnym lub doprowadzenie go do stanu odpowiadającego wymogom prawnym lub rynkowym; przy czym Towarzystwo nie pokrywa kwoty wynikającej ze stosunku, ceny produktów dostarczonych przez Ubezpieczonego do ceny sprzedaży produktu finalnego,
  - 4) zmniejszeniu przychodów wskutek konieczności obniżenia ceny przerobionego produktu finalnego, z zastrzeżeniem, że Towarzystwo nie pokrywa kwoty odpowiadającej stosunkowi ceny zapłaconej za produkt dostarczony przez Ubezpieczonego do ceny, za którą przerobiony produkt mógłby być sprzedany, gdyby produkt dostarczony przez Ubezpieczonego nie był wadliwy; odszkodowanie jest przyznawane zamiast kosztów, o których mowa w pkt 2) powyżej.
2. Za poszkodowanego w rozumieniu niniejszej klauzuli uważa się osobę, która poniosła szkody wskazane w ust. 1 pkt. 1) – 4) powyżej.
3. Jeżeli okaże się, że możliwe jest doprowadzenie przerobionego produktu do stanu umożliwiającego jego sprzedaż, w drodze ekonomicznie uzasadnionego procesu naprawczego, Towarzystwo oceni koszty takiego procesu; przy czym z kwoty odszkodowania Towarzystwo potrąca kwotę odpowiadającą stosunkowi ceny zapłaconej za produkt dostarczony przez Ubezpieczonego do ceny, za którą przerobiony produkt może być sprzedany.
4. Ochrona nie obejmuje:
  - 1) szkód wynikłych z opóźnień jakiegokolwiek rodzaju,
  - 2) spodziewanego zysku, który nie został uzyskany,
  - 3) kosztów poniesionych na usunięcie i zastąpienie wadliwej rzeczy przez rzecz wolną od wad,
  - 4) jakichkolwiek strat pośrednich innych od jednoznacznie objętych ubezpieczeniem.
5. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości limitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.

6. Dla szkód określonych w ust. 1 wprowadza się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w umowie ubezpieczenia.
7. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 12**Włączenie szkód, w tym czystych strat finansowych, poniesionych przez użytkownika maszyn lub urządzeń wyprodukowanych, naprawionych, dostarczonych lub konserwowanych przez Ubezpieczonego, powstałe wskutek wadliwości rzeczy wytworzonych lub poddanych obróbce z użyciem tych maszyn lub urządzeń**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody, w tym czyste straty finansowe, poniesione przez użytkownika maszyn lub urządzeń wyprodukowanych, naprawionych, dostarczonych lub konserwowanych przez Ubezpieczonego, powstałe wskutek wadliwości rzeczy wytworzonych lub poddanych obróbce z użyciem tych maszyn lub urządzeń polegające na:
  - 1) zniszczeniu lub uszkodzeniu produktów wytworzonych lub poddanych obróbce z użyciem tych maszyn lub urządzeń,
  - 2) nakładach i wydatkach na produkcję lub obróbkę, straconych w związku z wadliwością tych maszyn lub urządzeń,
  - 3) dodatkowych wydatkach poniesionych na poczet usunięcia wad albo szkód w produktach wytworzonych lub poddanych obróbce z użyciem tych maszyn lub urządzeń, w celu doprowadzenia ich do stanu odpowiadającego wymogom prawnym lub rynkowym.
2. Za poszkodowanego w rozumieniu niniejszej klauzuli uważa się osobę, która poniosła szkody wskazane w ust. 1 pkt.
  - 1) – 3) powyżej.
3. Ochrona nie obejmuje:
  - 1) szkód wynikłych z opóźnień jakiegokolwiek rodzaju,
  - 2) spodziewanego zysku, który nie został uzyskany,
  - 3) jakichkolwiek strat pośrednich innych od jednoznacznie objętych ubezpieczeniem,
  - 4) kosztów poniesionych na usunięcie i zastąpienie wadliwej rzeczy przez rzecz wolną od wad.
4. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości limitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
5. Dla szkód określonych w ust. 1 wprowadza się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w umowie ubezpieczenia.
6. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 13**Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody wyrządzone przez podwykonawców, bez prawa Towarzystwa do regresu**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody wyrządzone przez podwykonawców bez prawa Towarzystwa do regresu, wyłącznie w przypadku gdy Ubezpieczony zawarł z podwykonawcą/podwykonawcami umowy w formie pisemnej, a oryginały lub uwierzytelnione kopie tych umów przechowywane są przez Ubezpieczonego i w razie powstania szkody pozostają do wglądu Towarzystwa.
2. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości limitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
3. Dla szkód określonych w ust. 1 wprowadza się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w umowie ubezpieczenia.
4. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 14**Rozszerzenie odpowiedzialności za szkody w mieniu, w tym w pojazdach mechanicznych stanowiących własność pracowników zatrudnionych przez Ubezpieczonego**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody w mieniu, w tym w pojazdach mechanicznych stanowiących własność pracowników zatrudnionych przez Ubezpieczonego.
2. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości limitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
3. Dla szkód określonych w ust. 1 wprowadza się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w umowie ubezpieczenia.
4. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 15**Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności Towarzystwa o odpowiedzialność cywilną z tytułu posiadania lub użytkowania bezałogowego statku powietrznego**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną z tytułu posiadania lub użytkowania bezałogowego statku powietrznego, dalej: drona, o masie nieprzekraczającej 5 kg wykonującego operacje systemu drona w:
  - 1) kategorii „otwartej” lub
  - 2) kategorii „szczegółnej”,określonych szczegółowo w art. 4 i 5 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2019/947.
2. Zakresem ubezpieczenia objęte są szkody w mieniu lub szkody na osobie, powstałe w związku z eksploatacją drona spełniającego poniższe warunki łącznie:
  - 1) stanowiącego własność Ubezpieczającego,
  - 2) wykorzystywanego przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego w związku z prowadzoną działalnością zgłoszoną do ubezpieczenia w ramach niniejszej umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w Towarzystwie,
  - 3) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miejscu prowadzonej działalności przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego.

3. Towarzystwo nie odpowiada w zakresie niniejszej klauzuli za szkody, za które jego odpowiedzialność jest wyłączona na mocy pozostałych postanowień OWU oraz dodatkowo za szkody:
- 1) w mieniu lub szkody na osobie, powstałe w związku z eksploatacją drona używanego przez osobę trzecią bez względu na formę użyczenia,
  - 2) w mieniu lub szkody na osobie, powstałe w związku z eksploatacją drona wykonującego operacje systemu drona w kategorii „certyfikowanej”,
  - 3) powstałe w związku z eksploatacją drona o masie równej lub większej niż 5 kg,
  - 4) powstałe podczas użytkowania dronów niesprawnych technicznie,
  - 5) powstałe podczas użytkowania drona bez ważnych przeglądów technicznych,
  - 6) powstałe podczas wykonywania lotów drona bez zgody zarządcy następujących terenów, obiektów, obszarów lub urządzeń, nad:
    - a) terenami zamkniętymi, o których mowa w art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne,
    - b) obiektami jądrowymi, o których mowa w art. 3 pkt 17 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
    - c) obszarami, obiektami i urządzeniami, o których mowa w art. 5 ust 2 pkt 1 lit a i b, pkt 2 lit a i b ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r o ochronie osób i mienia,
    - d) jednostkami wojskowymi i poligonami,
  - 7) startu, lotu lub lądowania drona w strefach powietrznych:
    - a) objętych zakazem lotów,
    - b) bez wymaganego zgłoszenia lub zgody dla danej strefy powietrznej,
    - c) wykonanego z naruszeniem warunków lotu określonych przez zarządcę terenu,chyba że nastąpiło przymusowe lądowanie lub start i lądowanie w związku z sytuacją zagrażającą bezpieczeństwu lotu,
  - 8) powstałe wskutek nieprzestrzegania przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego przepisów krajowych, wspólnotowych i międzynarodowych dotyczących zasad wykonywania operacji systemu drona,
  - 9) powstałe podczas wykonywania operacji systemu drona przez osobę nie posiadającą ważnej licencji pilota albo innego ważnego dokumentu uprawniającego do wykonywania lotów na danym typie drona i w danych warunkach,
  - 10) bez wymaganej, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, rejestracji operatora drona,
  - 11) bez wymaganych udokumentowanych kursów, szkoleń i stosownych egzaminów końcowych,
  - 12) wyrządzone przez pilota drona, który nie ukończył 16 lat,
  - 13) powstałe podczas działania pilota drona w stanie nietrzeźwości, albo w stanie po użyciu alkoholu, lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii.
4. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości limitu odpowiedzialności ustalonego w umowie ubezpieczenia na jedno zdarzenie i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, nie większego niż 20% sumy gwarancyjnej określonej w umowie ubezpieczenia.
5. Dla szkód określonych w ust. 1 ustala się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w umowie ubezpieczenia nie mniejszej niż 10% wartości szkody, nie mniej niż 5 000 PLN.
6. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula nr 16**Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody polegające na powstaniu czystej straty finansowej wynikającej z treści reklam wyrobów, produktów, prac lub usług Ubezpieczonego lub reklam samego Ubezpieczonego**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody mające postać czystej straty finansowej poniesionej przez osobę trzecią będących następstwem treści reklamy wyrobów, produktów, prac lub usług Ubezpieczonego bądź jego samego, w tym będące konsekwencją:
  - 1) naruszenia dóbr osobistych,
  - 2) naruszenia praw autorskich.
2. Towarzystwo nie odpowiada w zakresie niniejszej klauzuli za szkody, za które jego odpowiedzialność jest wyłączona na mocy pozostałych postanowień niniejszych OWU oraz dodatkowo zakres ochrony ubezpieczeniowej nie obejmuje roszczeń związanych z lub będących konsekwencją:
  - 1) działań lub zaniechań o charakterze winy umyślnej,
  - 2) uchybień w usługach świadczonych przez Ubezpieczonego osobom trzecim z zakresu: komunikacji, public relations, reprezentowania mediów, reklamy (w tym działalność agencji i domów mediowych), badania rynku lub opinii publicznej, działalności wydawniczej, produkcji oraz emisji filmów, gier komputerowych, programów telewizyjnych, radiowych, w tym z wykorzystaniem sieci internet,
  - 3) nieprawidłowego podania ceny, sposobu jej obliczenia bądź zapłaty, nieprawidłowego określenia lub zapewnienia o cechach bądź jakości produktów, prac bądź usług Ubezpieczonego.
3. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości limitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
4. Dla szkód określonych w ust. 1 wprowadza się w umowie ubezpieczenia franszyzę redukcyjną.
5. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula 17**Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody w rzeczach podlegających obróbce, czyszczeniu, naprawie lub innym podobnym czynnościom**

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o szkody w rzeczach podlegających obróbce, czyszczeniu, naprawie lub innym podobnym czynnościom wykonywanym przez Ubezpieczonego (czyn niedozwolony, niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania), powstałe w czasie wykonywania ww. czynności.
2. Ubezpieczenie nie obejmuje szkód:
  - 1) w rzeczach, z których osoby Ubezpieczonego korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu albo innego pokrewnego stosunku prawnego,
  - 2) polegających na utracie rzeczy,
  - 3) w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego,
  - 4) w wartościach pieniężnych, dokumentach, planach, zbiorach archiwalnych, filatelistycznych, numizmatycznych albo dziełach sztuki,
  - 5) wynikłych z działania lub zaniechania, uczestnictwa, współdziałania lub współuczestnictwa osób wcześniej karanych (prawomocnie skazanych) będących pracownikami Ubezpieczonego lub osobami, którymi Ubezpieczonego się posługuje,
  - 6) polegających na zaginięciu, podmieianie, brakach inwentarзовych mienia, powstałych w związku z: poświadczeniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, niszczeniem, usuwaniem, ukrywaniem, przerabianiem lub podrabianiem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych, wprowadzeniem w błąd lub wykorzystaniem pozostawania w błędzie.
3. Odpowiedzialność Towarzystwa za szkody, o których mowa w ust. 1, ograniczona jest do wysokości limitu ustalonego w umowie ubezpieczenia.
4. Dla szkód określonych w ust. 1 wprowadza się franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w umowie ubezpieczenia.
5. Za rozszerzenie zakresu ubezpieczenia w sposób określony w ust. 1 Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

ROBERT ŁOŚ
PREZES ZARZĄDU

GRZEGORZ BUCZKOWSKI
WICEPREZES ZARZĄDU

ANNA GOŁĄBEK
WICEPREZES ZARZĄDU

MARIUSZ CZAJKA
WICEPREZES ZARZĄDU

SALTUS
UBEZPIECZENIA

SALTUS Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych

ul. Władysława IV 22, 81-743 Sopot

tel.: 58 770 36 90, 801 888 666

www.saltus.pl

e-mail: info@saltus.pl

 TOWARZYSTWO
UBEZPIECZONYCH